

Posudek školitele na magisterskou práci Lenky Kovářové „Bůh Týr v germánském náboženství“ (HTF UK, Praha 2007)

Práce je obsažnější, než jak zní titul. Protože v české religionistice a historiografii nic podobného, poskytuje Kovářová nejprve obecnější úvod do světa starých Germánů. Soustředí se však především na náboženství, které s přesahy k jiným postavám panteonu „modeluje“ na severském Týrovi. Týr nebyl jistě nejmocnějším božstvem, ale byl důležitý spojením astrální sféry (nebesa) a sféry chtonické (tam zvláště v konfliktních situacích). Nepřekvapuje tedy, že byl i božským pánem kolektivního soudního shromáždění. Takové shromáždění se stalo podle mého mínění předobrazem skutečnosti, že právě v prostředí Seveřanů vznikl na od kontinentu vzdáleném Islandu roku 930 Althing, sice sněm, ale vlastně nejstarší parlament na světě. Úvod mohl být trochu delší.

Kovářová kombinuje ve své práci několik metod. Cituje prameny v jazycích originálů a citlivě překládá dobře vybrané ukázky mytických a dalších textů podle spolehlivých edic, uvedených v závěrečné bibliografii. Prostudovala všechny základní starogermánské a skandinávské mýty a ságy (Edda, Snorrova Edda) a doplnila je i důležitá díla antických autorů (Publius Cornelius Tacitus). V práci se důsledně věnuje i filologickému výkladu jmen vlastních, onomastických i vlastním komentářům základních pojmů.

V jádru celé práce vysvětluje jméno a postavu Týra v religionistických, historických (chronologických) i geografických souvislostech, včetně proměn jeho funkcí. Postřehy o starogermánském původu názvů dnů v týdnu jsou velmi zajímavé a u nás se o nich zatím příliš nepsalo. Pasáž o spojení Týra s rostlinami je originální a dobře dokumentované na sekundární literatuře. To platí ostatně o celé práci.

V části o literárních pramenech se Kovářová pustila i do literární kritiky a komparistiky, což zatím u nás před ní udělala (ale odlišným způsobem H. Kadečková a částečně J. Vlčková).

V kapitole 5 (Týr v mýtech) nalezneme genealogické úvahy o Týrově původu a rodině i jeho kosmogonickém umístění a vztazích s jinými božstvy. tento oddíl je podle mého mínění v práci nejdůležitější. zde představená a komentovaná Runa Týr (část 6 s úvahami o tzv. „Týrově ztracené ruce“) měla velký význam náboženský, ikonografický i jazykový, i když všechny texty zatím nelze spolehlivě interpretovat. v různých variantách nápisů jsou výroky spadající do legend i dávných hymnů.

Kovářová potom k římským a řeckým pramenům, v nichž byl Týr pokládán za boha Marse. Část 7 (Týr jako Mars) musela být pro autorku velmi náročná. Ale dala si práci, cituje v ukázkách spolehlivě celou řadu textů, které

komentuje střídavě, protože by jinak její práce vzrostla a ztratila by svou přehlednost.

Rozsáhlá část 8 (Funkce boha Týra) spolehlivě zvládla religionistickou interpretaci mytologických i dalších textů. Stylem mi její výklad připomíná Puhvelovu Srovnávací mytologii.

I přes různé teorie zůstává pozice Týra v panteonu mnohočetná a nepřiliš jasná. nemáme k dispozici dostatek jednoznačných pramenů. Proto se Kovářová alespoň pokusila o rekonstrukci struktury germánského panteonu a společnosti

Závěr: Studie L. Kovářové vysoce převyšuje požadavky kladené na magisterské práce. Její styl je čtivý, vědecký aparát rozsáhlý a práce s prameny i literaturou pečlivá a spolehlivá. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení „výborně“. Jistě by stálo za to, přihlásit ji k dalšímu ocenění.

Prof. PhDr. Blahoslav Hruška, DrSc.

Praha 17. dubna 2007

Blahoslav Hruška